

Poučenie

vo veci peňažného príspevku na opatrovanie

Právne vzťahy pri poskytovaní peňažných príspevkov na kompenzáciu, medzi ktoré patrí aj peňažný príspevok na opatrovanie upravuje zákon č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 447/2008 Z. z.“).

Peňažné príspevky na kompenzáciu sú určené na zmiernenie alebo prekonanie znevýhodnenia, ktoré má fyzická osoba z dôvodu jej ťažkého zdravotného postihnutia v porovnaní s fyzickou osobou bez zdravotného postihnutia rovnakého veku, pohlavia a za rovnakých podmienok a ktoré nie je schopná z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia prekonať sama. Ich účelom teda nie je zabezpečenie základných životných podmienok a nie sú určené na riešenie nepriaznivej finančnej situácie.

Účelom opatrovania je zabezpečiť osobne každodenne, v rozsahu 8-12 hodín denne, alebo viac ako 12 hodín denne, pomoc fyzickej osobe s ŤZP pri úkonoch sebaobsluhy, pri úkonoch starostlivosti o domácnosť a pri realizovaní sociálnych aktivít s cieľom zotrvať v prirodzenom domácom prostredí. Uvedenú pomoc môže, okrem výnimiek ustanovených zákonom č. 447/2008 Z. z., poskytovať len jedna fyzická osoba, ktorá opatruje fyzickú osobu s ŤZP a ktorej sa peňažný príspevok na opatrovanie poskytuje resp. bude poskytovať. Opatrovanie môže vykonávať len fyzická osoba, ktorá je plnoletá, má spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu, je fyzicky a psychicky schopná vykonávať opatrovanie a fyzická osoba s ŤZP jej udelila písomný súhlas s opatovaním.

Podľa charakteru nároku sa peňažný príspevok na opatrovanie považuje za fakultatívnu dávku na priznanie ktorej neexistuje právny nárok, môže byť priznaný a poskytovaný len za splnenia všetkých zákonom ustanovených podmienok, tak na strane opatrovateľa ako aj opatrovanej osoby.

Konanie o priznanie peňažného príspevku na opatrovanie začína na základe žiadosti fyzickej osoby vykonávajúcej opatrovanie; rozhodovaniu vo veci predmetného peňažného príspevku predchádza posudková činnosť (lekárska a sociálna), presné a úplné zistenie skutočného stavu vecí a za tým účelom obstaranie si podkladov potrebným pre rozhodnutie. Nárok na peňažný príspevok na opatrovanie a nárok na jeho výplatu vzniká právoplatným rozhodnutím príslušného úradu práce, sociálnych vecí a rodiny (ďalej len „úrad“) o jeho priznaní.

Na konanie, rozhodovanie a v prípade splnenia všetkých podmienok aj poskytovanie peňažného príspevku na opatrovanie je vecne príslušný úrad v mieste trvalého bydliska žiadateľa.

Podmienky poskytnutia predmetného peňažného príspevku sú zverejnené na stránke www.upsvar.sk.

Lehoty na vydanie rozhodnutia a vypracovanie lekárskeho a komplexného posudku:

Uvedené lehoty upravuje ustanovenie § 55 ods. 11 zákona č. 447/2008 Z.z., v zmysle ktorého ak je podkladom na rozhodnutie o peňažnom príspevku na opatrovanie komplexný posudok, lehota na jeho vypracovanie je 60 dní od začatia konania a lehota na vyhotovenie rozhodnutia je 30 dní od vypracovania komplexného posudku.

Ak je podkladom na rozhodnutie lekárskeho posudku, lehota na jeho vypracovanie je 30 dní od začatia konania a lehota na vyhotovenie rozhodnutia je 15 dní od vypracovania lekárskeho posudku.

Ak nemôže príslušný úrad vzhľadom na okolnosti prípadu rozhodnúť v lehote podľa prvej vety, môže Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny predĺžiť lehotu na rozhodnutie najviac o 30 dní.

Príslušný úrad rozhodnutie vo veci peňažného príspevku na opatrovanie doručuje účastníkovi konania, ktorým je fyzická osoba vykonávajúca opatrovanie; komplexný posudok alebo lekárskeho posudok, ktoré sú podkladom tohto rozhodnutia sa doručuje fyzickej osobe, na ktorej opatrovanie účastník konania tento príspevok žiada.

Doručovanie písomností:

Dôležité písomnosti, najmä rozhodnutia, výzvy a predvolania, sa doručujú do vlastných rúk adresátovi alebo osobe, ktorá sa preukáže jeho splnomocnením na preberanie zásielok.

Ak nebol adresát písomnosti, ktorá sa má doručiť do vlastných rúk, zastihnutý, hoci sa v mieste doručenia zdržiava, doručovateľ ho vhodným spôsobom upovedomí, že písomnosť príde znovu doručiť v určený deň a hodinu. Ak nový pokus o doručenie zostane bezvýsledný, doručovateľ uloží písomnosť na pošte a adresáta o tom vhodným spôsobom upovedomí. Ak si adresát nevyzdvihne písomnosť počas uloženia na pošte, písomnosť sa považuje za doručenie dňom vrátenia nedoručenej zásielky správnomu orgánu, aj keď sa adresát o tom nedozvedel.

Povinnosti žiadateľa o priznanie peňažného príspevku na opatrovanie a poberateľa peňažného príspevku na opatrovanie:

- preukázať skutočnosti rozhodujúce na priznanie peňažného príspevku na opatrovanie, na jeho výšku alebo výplatu,
- na výzvu príslušného úradu preukázať výšku svojich príjmov, príjmov opatrovanej fyzickej osoby a hodnotu jej majetku, ohlásiť zmeny v ich výške a zmeny v rodinných pomeroch a majetkových pomeroch, v lehote určenej príslušným úradom,
- oznámiť príslušnému úradu do ôsmich dní zmeny v skutočnostiach rozhodujúcich na trvanie nároku na peňažný príspevok na opatrovanie, na jeho výšku, výplatu, zánik nároku na tento peňažný príspevok,
- oznámiť príslušnému úradu do ôsmich dní, že hodnota majetku fyzickej osoby s ŤZP je vyššia ako 39 833 eur,

- na výzvu príslušného úradu preukázať skutočnosť rozhodujúce na poskytovanie peňažného príspevku na opatrovanie, jeho výšku alebo výplatu do ôsmich dní odo dňa doručenia výzvy, ak príslušný úrad neurčil dlhšiu lehotu,
- zabezpečiť na vlastné náklady úradný preklad dokladov, ktoré sú podkladom pre rozhodnutie o peňažnom príspevku na opatrovanie do slovenského jazyka podľa zákona č. 382/2004 Z. z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch a o zmene a doplnení zákonov v znení neskorších predpisov, ak sú vystavené v inom ako v štátnom jazyku; táto povinnosť neplatí, ak sú tieto doklady vyhotovené v českom jazyku,
- na výzvu príslušného úradu podrobiť sa vyšetreniu alebo posúdeniu zdravotného stavu; uvedené platí aj pre opatrovanú osobu, ktorá je povinná podrobiť sa aj opätovnému posúdeniu zdravotného stavu,
- umožniť návštevu zamestnanca príslušného úradu v mieste svojho trvalého alebo prechodného pobytu, alebo v mieste vykonávania opatrovania, ktorá je potrebná na účely kompenzácie,
- vrátiť peňažný príspevok na opatrovanie alebo jeho časť, ktorý bol poskytnutý neprávom alebo vo vyššej sume ako patril,
- vrátiť peňažný príspevok na opatrovanie, ktorý bol poskytnutý neprávom na základe preukázateľne nepravdivých údajov, ktoré uviedla fyzická osoba vykonávajúca opatrovanie,

Peňažný príspevok na opatrovanie, ako jediný z peňažných príspevkov na kompenzáciu, sa v prípade splnenia zákonom ustanovených podmienok poskytuje fyzickej osobe vykonávajúcej opatrovanie.

Poberateľ peňažného príspevku na opatrovanie je, okrem vyššie uvedených povinností, ďalej povinný:

- oznámiť do ôsmich dní príslušnému úradu začatie poskytovania odľahčovacej služby, vykonávania zamestnania, pobytu v zdravotníckom zariadení, zvyšovania kvalifikácie formou štúdia popri zamestnaní, kombinovaného štúdia a štúdia jednotlivých vyučovacích predmetov alebo formou externého štúdia,

Peňažný príspevok na opatrovanie *nemožno* poskytnúť, ak sa fyzickej osobe s ŤZP poskytuje peňažný príspevok na osobnú asistenciu, alebo ak sa tejto fyzickej osobe poskytuje opatrovateľská služba viac ako osem hodín mesačne, týždenná pobytová sociálna služba alebo celoročná pobytová sociálna služba. To neplatí, ak sa fyzickej osobe s ŤZP poskytuje pobytová sociálna služba v útulku, domove na polceste alebo v zariadení núdzového bývania.

Peňažný príspevok na opatrovanie *nemožno* poskytnúť, ak sa na opatrovanie fyzickej osoby s ŤZP poskytuje príspevok alebo dávka rovnakého účelu iného štátu, ktorý je štátom Európskeho hospodárskeho priestoru.

V súvislosti s dôchodkovým poistením Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny oznamuje Sociálnej poisťovni údaje o fyzických osobách (opatrovateľoch), ktorým sa poskytuje peňažný príspevok na opatrovanie.

Vo veci zdravotného poistenia je potrebné, aby sa fyzická osoba (opatrovatel') obrátila na príslušnú pobočku zdravotnej poisťovne.